

HÖGSTA DOMSTOLENS

BESLUT

Mål nr

meddelat i Stockholm den 3 juni 2008

Ö 4349-05

KLAGANDE

RH

MOTPART

Justitiekanslern

Box 2308

103 17 Stockholm

SAKEN

Ersättning till offentlig försvarare

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Svea hovrätts beslut i dom den 10 oktober 2005 i mål B 5883-05

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Med ändring av hovrättens beslut tillerkänner Högsta domstolen RH ersättning av allmänna medel för försvaret av TS med – utöver tidigare

fastställt belopp – ettusenetthundrasextiofyra (1 164) kr för utlägg. Denna kostnad skall stanna på staten.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

RH har yrkat att Högsta domstolen tillerkänner honom ersättning av allmänna medel för försvaret av TS med – utöver tidigare fastställt belopp – 1 164 kr för utlägg.

Justitiekanslern har inte motsatt sig ändring.

SKÄL

RH var förordnad som offentlig försvarare för TS, i mål om grovt narkotikabrott m.m. Sedan han fått en avskrift av förundersökningsprotokollet begärde och erhöll han från polismyndigheten en extra kopia av protokollet, för att han och TS skulle ha var sitt exemplar. Sedan TS överklagat tingsrättens dom och medan målet handlades i hovrätten fakturerade polismyndigheten RH 1 164 kr för kopiering av förundersökningsprotokollet. När handläggningen avslutades i hovrätten begärde RH ersättning för kostnaden som ett utlägg. I det nu överklagade beslutet har hovrätten nekat honom ersättning med motiveringen att ersättning borde ha begärts redan vid tingsrätten och att yrkandet alltså framställdes för sent.

I 23 kap. 21 § fjärde stycket första meningen rättegångsbalken föreskrivs att den misstänkte eller hans försvarare, så snart åtal beslutats, har rätt att på begäran få en avskrift av protokoll eller anteckningar från förundersökningen. Om offentlig försvarare har förordnats skall enligt andra meningen i

samma lagrum en avskrift utan särskild begäran lämnas eller sändas till denne. Bestämmelsen får, trots att ordalydelsen skulle kunna ges en annan tolkning, av rättssäkerhetsskäl anses innebära att också den misstänkte har rätt att efter åtalsbeslutet på begäran få ett exemplar av förundersökningsprotokollet utan att behöva betala någon avgift. (Se Fitger, Rättegångsbalken, suppl. 58 febr. 2008, s. 23:74 c och JO 1996/97 s. 72 samt 21 § andra stycket avgiftsförordningen, 1992:191, och regeringens förordningsmotiv 1992:3, s. 20.)

Av handlingarna i detta mål framgår inte om åklagaren hade beslutat i åtalsfrågan när RH beställde den extra kopian, men det får anses framgå att beställningen avsåg det slutliga förundersökningsprotokollet och att TS inte tidigare hade fått något exemplar av detta.

På nu anförda skäl och då RH har uppgett att han inte visste att polismyndigheten avsåg att i detta fall ta ut en avgift för det extra exemplaret av förundersökningsprotokollet får RH anses ha haft giltig ursäkt att framställa ersättningsyrkandet först i hovrätten.

Att polismyndigheten av de skäl som ovan har angetts inte borde ha tagit betalt för den extra kopian av förundersökningsprotokollet innebär inte att RHs utlägg för kopian utan vidare kan anses som onödigt. Det kan visserligen sägas att RH kunde ha överklagat polismyndighetens avgiftsbeslut men med beaktande av den osäkerhet som förelegat om den rätta tolkningen av bestämmelsen i 23 kap. 21 § fjärde stycket rättegångsbalken kan hans underlåtenhet härvidlag inte läggas honom till last. Det saknas anledning anta annat än att kopian av protokollet behövdes för RHs fullgörande av sitt

uppdrag som offentlig förvarare åt TS. Kostnaden för kopian får därmed anses utgöra ett ersättningsgillt utlägg.

RHs överklagande skall därför bifallas.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Johan Munck, Leif Thorsson, Torgny Håstad, Anna Skarhed (referent) och Gudmund Toijer
Föredragande revisionssekreterare: Håkan Lundquist